

व्याटिज्ञाने अमरः । ३ वेदान्तोक्ते कविद्याहसिभेदे च ।
 ५ बौद्धमतविधौ व्याकृत्ये ज्ञाने च । "चतुर्दशानां विद्यानां
 धारणं हि यथावर्ततः । विज्ञानमितरत् विद्यात् वेन धर्मो
 विवर्तते" कुर्मपु० १४७० चक्रे ३५ तदर्थविद्याज्ञाने च ।
 विज्ञानमयकोष पु० विज्ञानात्मकः कोष इवावरकत्वात् ।
 ज्ञानेन्द्रवर्जिते बुद्धिपदार्थे ।

विज्ञानस्कन्ध पु० बौद्धमतविधौ रूपविज्ञानवेदान्तज्ञा-
 वंस्काररूपेषु स्कन्धेषु व्याख्ययविज्ञानप्रवृत्तिविज्ञानप्रवाहे ।
 विज्ञानिक लि० विज्ञानमन्त्रस्य उक्तं । विज्ञानयुक्ते मरतः ।
 विज्ञोली स्त्री विज-उज-प्रभो० । यङ्गो लिङ्गो ।
 विट आत्मोक्ते चक्र० ज्ञाने अक० आ० पर० सेट् । वेदति
 अवेटीत् ।

विट पु० विट क । १ विडो ज्ञाने अमरः । २ अक्षरारवनाय-
 कातृचरे 'वसुधैव कुटुम्बकम्' विटसु धूर्तः फलेक
 देशज्ञः । ज्योतिषचारकुण्डलो वाग्वी मधुरोऽयं बहुमतो
 गोप्याम्" शा०ट० । ३ पु०, "विट ! विटपमसं ददस्व
 तस्यै" भाषः ४ पर्वतभेदे ५ चक्रभेदे ६ खडिरभेदे ७ मूर्च्छके
 च मेदि० । ८ नगरकुड्डले शब्दमाका ।

विटङ्क न० वि+टकि-आच् । कपोतवाहिकायां प्राचादाद्या-
 यस्ते कावनिर्भिते कपोतावाहस्त्वाने । (पायराखोप)
 अमरः ।

विटप पुंन० विटं विस्तारं वा पाति पिबति वा पा-क । १ या-
 खायां, २ पक्षवविस्तारे अमरः । ३ स्तम्भे ४ पङ्क्तये च शब्दर०
 ५ विटपानके इतदपार्थिवि च मेदि० । "पिबति न पाति
 च वाचको रक्षसादु विट ! विटपमस्तददस्व तस्यै" भाषः ।
 ७ व्याटिलपले पु० राजनि० । ८ दहस्वदहस्वान्तरस्थाने
 हेमच० ९ वटाधिमे मेदि० । [हस्ये राजनि० ।

विटपिन् पु० विटप+अच्त्यर्थे इनि । १ हस्ये अमरः । २ वट-
 विटप्रिय पु० इत० । सुदूरवृत्ते राजनि० ।

विटमाक्षिक पु० विटप्रियः माक्षिकः । धातुभेदे हेमच० ।

विटि (टी) स्त्री विट-कि वा डीप् । पीतचन्द्रे शब्दमाका ।

विटखुदिर पु० विडिब दुर्गन्धः खदिरः । (गुणेशवला) वृक्षे
 अमरः । [अमरः स्त्रियां डीप् ।

विटचर पुंस्त्री विधि-विड वां चरति चर-आच् । आत्मयुक्तं
 विटपति पु० पिबति विग-किप् विगः कन्यायाः पतिः ।
 जामातरि जटाधरः । [पञ्चिभेदे जटा० ।

विटमारिका स्त्री विडिब दुर्गन्धः मारिका । (गुणेशवला)
 विड आत्मोक्ते आ० पर० चक्र० सेट् । वेदति अवेटीत् ।

विड न० विड-क । लवणभेदे अमरः ।

"विडं सञ्चारकध्वान्तःकफवातातृलोभनम्" ऊर्ध्व० अफ-
 मधोवातं सञ्चारयतीत्यर्थः । "दीपनं बहु तीक्ष्णोष्णं
 रुष्णं रस्यं व्याधि च । विवक्षानाहविटस्त्रजदगो-
 रवन्मुखतृप्" भावप्र० ।

विडङ्क पुंन० विड-कङ्कच् । १ स्तनामख्याते लोपधभेदे अमरः ।
 "विडङ्कं कटु तीक्ष्णोष्णं रुष्णं वज्रिकरं लघु । गूला-
 ध्मानोदरक्षेत्रे शक्नोति वातविश्वतृप्" भावप्र० । २ अभिज्ञे
 लि० मेदि० ।

विडव्यन न० वि-डवि+लुट् । १ तिरस्कारणे २ अतृकरोणे च ।
 युच् । विडव्यनाप्यत स्त्री । "इयञ्च तेऽन्या पुरतो विड-
 व्यनेति" कुपारः ।

विडाल पुंस्त्री विड-कालम् । स्तनामख्याते १ पशुभेदे अमरः
 स्त्रियां डीप् । २ नेत्रपिण्डे मेदि० । ३ नयनोपधभेदे च
 भावप्र० ४ विद्यायां स्त्री राजनि० डीप् । संज्ञायां कन् ।
 हरिताले न० । आर्थे क । विडाले पशो पु० स्त्री० ।
 संज्ञायां कन् । नेत्रोपधभेदे तद्विधिः भावप्र० चक्रे यथा
 "विडालको वदित्वेण नेत्रे पक्ष्यविवर्जिते । तस्य
 माता परिश्रया सुखालेपविधानवत्" । सुखालेपस्तु
 "ककुब्जस्य चतुर्धांशो सुखालेपः कनिष्ठकः । मध्यमस्तु
 त्रिभागः स्यादुत्तमोऽर्धार्धको भवेत्" । स्वितिकावोऽपि
 तस्योक्तो वावत् कल्को न शुष्यति । तेनापि सुषुप्तीनः
 स्यात्तथा दूषयति त्वचम्" । स च "यष्टीगैरिकसिन्धु-
 दात्रीनाम्नैः समंशकैः । जलपिष्टैर्द्वैहर्लेपः सर्वनेत्रा
 मयापहः" । तार्क्ष्यं रसाञ्जनम् । "रसाञ्जनेन वा लेपः
 पथ्याविलम्बदलेरपि । वचाहरिद्राविनैर्वा तथा ना-
 गरगैरिकैः" ।

विडालपदक न० कर्षपरिमाणे भावप्र० कर्षशब्दे १७७४
 पु० दृश्यम् । [शब्दे २४१४ पु० दृश्यम् ।

विडीन न० वि+डी-क्त । पक्षिणां गतिभेदे जटा० अर्गगति-
 विडुल पु० विड-कुलम् । नेत्रवृत्ते हेमच०

वि(डो)डौजस् पु० विष-किप् विट् व्यापकमोजो यस्य प्रभो०
 वा औत् । इन्द्रे अमरः ।

विड्गन्ध न० विष इव गन्धोऽस्य । विड्लवणे रत्नमाका ।
 विड्लवण न० विडिब दुर्गन्धं लवणम् । ज्ञानामख्याते लव-
 णभेदे रत्नमाका ।

विड्वराह पुंस्त्री विटप्रियो वराहः माक० । १ पाप्ययुक्तं
 जटा० स्त्रियां डीप् । "वृद्धं विड्वराहम्" इति वृत्तः ।